

NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA 2

MAGAZÍN NÁRODNÍHO PROJEKTU

PROSINEC 2012

www.nzz2.cz

VYTVÁŘÍME ROZSÁHLOU DATABANKU TÉMAT

Na potřebě reformovat závěrečné zkoušky v učebních oborech se v roce 2004 vzácně shodli odborníci ze všech kompetentních institucí: odborných škol, ministerstva školství i Národního ústavu pro vzdělávání (tehdy ještě NÚOV).

Vyučnický list, který byl vydán v r. 1939
v Kutné Hoře. Ze sbírek NPMK

V té době měly školy v přípravě závěrečných zkoušek velkou volnost. Zákonem byly předepsány formy zkoušek, jejich délka a organizace, zatímco obsah byl zcela v kompetenci ředitelů škol. V důsledku toho však měly závěrečné zkoušky různou úroveň, což samotné školy často kritizovaly a iniciovaly množství aktivit na podporu sjednocování obsahu zkoušek. Ani zaměstnavatelé nebyli se stávající situací spokojeni, s tím, že jestliže stát negarantuje srovnatelné výsledky vzdělávání, nelze mít ve schopnosti absolventa velkou důvěru.

Poprvé ve školním roce 2003/2004 byla ve společném projektu ministerstva školství a NÚOV navržena společná zadání pro tři obory vzdělání: Automechanik, Elektrikář – silnoproud a Kuchař a úspěšně ověřena na 80 školách. Prokázalo se, že příprava společných zadání je smysluplná a ze strany škol silně podporovaná. V následujícím roce rozhodlo MŠMT, že se mají jednotná zadání ověřit v celém rozsahu tříletých učebních oborů, a toto ověřování zařadilo do systémového projektu ESF Kvalita I, jehož cílem bylo „vytvoření komplexního systému externího monitorování a hodnocení“.

Pokračování na str. 2

ZMĚNA ZÁKONA NEBUDE DRAMATICKÁ

Říká Jaromír Krejčí, vedoucí oddělení koncepce vzdělávací soustavy MŠMT.

Jaké kroky budou potřeba k povinnému zavedení nové závěrečné zkoušky?

Jsme moc rádi, že školy přijímají novou závěrečnou zkoušku dobrovolně. Pro celoplošné zavedení jsou ale potřebné určité změny v legislativě – ve „školském“ zákoně a také ve vyhlášce č. 47/2005 Sb. Nepůjde o nějaké dramatické zásahy, protože jde o drobnou změnu v kompetenci ředitelů. Nově by tam mělo být, že se ředitel školy musí při organizaci závěrečné zkoušky na své škole řídit jednotným zadáním. Budeme se také zabývat obory vzdělání kategorie L, kde se žáci vyučí a zároveň získají maturitu. Závěrečné zkoušky by se v těchto oborech měly provádět ve 3. ročníku a maturita by pak proběhla ve čtvrtém. Tomu ale současná právní úprava také zcela neodpovídá.

Bude se úprava legislativy týkat i některých nových prvků NZZ, jako jsou samostatné odborné práce a otázky ze světa práce?

Úprava závěrečné zkoušky není ve vyhlášce ani v zákoně zdaleka tak rozsáhlá, jako je tomu u maturit. Změna by proto měla být jednoduchá. Pokud bude třeba, aby se v parametrech zkoušky objevila i samostatná práce, nevylučuji to, ale v upřesnění podmínek nové závěrečné zkoušky bychom nemuseli zacházet do detailů, aby nebylo nutné každou drobnou prováděcí změnu znovu schvalovat v legislativním procesu.

Jak daleko je příprava legislativních změn a kdy by měly vstoupit v platnost?

Už nyní na úpravě pracujeme a její první verze by měla být hotová do konce roku. V březnu nebo dubnu 2013 bychom tuto novelu měli projednat ve vládě a po jejím schválení by se jí měl zabývat parlament. Předpokládáme, že by novelizace mohla nabýt účinnosti od 1. 1. 2014, když se to nepodaří, tak nejspíše později od 1. 9. 2014.

Ptala se Zoja Franklová

STAROSTI S NOVÝMI TÉMATY

Od konce srpna do poloviny listopadu proběhly schůzky autorských týmů, které připravují jednotná zadání závěrečných zkoušek v učebních oborech. Týmy mají do konce roku 2012 přichystat témata pro závěrečné zkoušky v tomto školním roce.

Úkolem autorských týmů bude také dále rozšiřovat nabídku témat pro závěrečné zkoušky, tak aby z nich vznikla rozsáhlá databáze, z níž se budou generovat zadání v příštích letech. To dělá mnohým týmům starosti. Například Michal Kirchner ze Střední školy automobilní a informatiky v Praze 10, který má jako editor na starost obor Autolakýrník, vysvětluje: „Obor Autolakýrník je dost úzce vymezen a využívá omezený okruh technologií. Proto je možné zformulovat jen určitý okruh otázek, a je tedy pro nás problém připravit širší databázi témat.“ Vymýšlení nových témat dá hodně práce také autor-

skému týmu oboru Opravář zemědělských strojů. Každé téma totiž obsahuje tři okruhy – motorová vozidla, zemědělské stroje a technologie. „Témata jsou tedy hodně široká a zahrnují vlastně všechno podstatné z učiva. Proto je problém vymyslet nové téma tak, aby se s těmi dosavadními nepřekrývalo,“ myslí si editor Ing. Václav Hejda, který je ředitelem SOU Praha-Radotín. „Největší úsilí ale pro nás bude znamenat převedení písemné zkoušky na počítač. Musíme zvládnout nový informační systém, a ten je hodně složitý,“ dodal Václav Hejda.

ZF

VYTVÁŘÍME ROZSÁHLOU DATABANKU TÉMAT

Za projektem Kvalita I (2005–2008) následoval projekt Nová závěrečná zkouška (2009–2012) a nejnověji Nová závěrečná zkouška 2 (2012–2014). V případě, že od školního roku 2014/2015 bude závěrečná zkouška podle jednotného zadání uzákoněna jako povinná, jak je dnes plánováno, bude to znamenat, že její zavedení do systému odborného vzdělávání v ČR proběhlo během jednoho desetiletí a stálo 170 milionů Kč.

Nyní máme ještě dva roky do dosažení uve- dené mety. Je třeba zdůraznit, že nový pro- jekt není prodloužením předchozího projektu NZZ, ale má jiný

smysl a cíl. Hlavním cílem již není přípra- va jednotných za- daní pro závěrečné zkoušky, ačkoli i to musí být zabezpe- čeno v daném termí- nu a vysoké kvalitě. Nad tímto cílem stojí vyšší záměr, a sice připravit dlouhodobě využitelnou databan- ku témat, o kterou se bude opírat rea- lizace závěrečných zkoušek po ukonče- ní projektu. Od škol-

ního roku 2014/2015, kdy využití jednotného zadání bude závazné pro všechny školy, má být sestavování konkrétních zadání z dostup- ných témat v režii každé školy.

V rámci řešení projektu Nová závě- rečná zkouška (1) bylo pro školní rok 2011/2012 vytvořeno celkem 113 jed- notných zadání, z toho 80 pro obory vzdělání kategorie H a 33 pro obory vzdělání kategorie E. Na tvorbě jed- notných zadání se podílelo kolem 500 spolupracovníků ze škol a odborníků z praxe. Pro využití jednotného zadání se rozhodlo 61 % škol s obory vzdělání kategorie E a 81 % škol s obory vzdělá- ní kategorie H.

Napřed logická struktura

Připravit během dvou let rozsáhlou data- banku témat nebude jednoduchá věc, ačko- liv jsou pro to vytvořeny dobré předpoklady:

- Existuje dlouhodobá spolupráce s uči- teli a řediteli odborných škol, kteří jsou nejen odborně erudovaní, ale ovládají ICT a týmovou práci.
- Máme k dispozici internetový informační systém a jeho vnitřní editor, který umož- ňuje vytvářet strukturovaný dokument.
- V systému jsou založeny šablony pro pí- semnou, praktickou a ústní zkoušku a po- kyny k naplňování jednotlivých oddílů.

- Byla vytvořena podrobná metodika tvor- by jednotného zadání, která obsahuje pokyny pro zpracování témat a praktic- ké rady pro práci v systému.
- Je stanoven podrobný harmonogram práce a nástroje pro kontrolu výstupů.
- Systém vnitřní komunikace umožňuje vést k danému tématu odbornou diskusi a provádět plynulé schvalování tématu příslušnými odborníky.
- Je zajištěna podpora práce tvůrců, se- mináře, individuální konzultace, kontro- la vzorových témat atd.

Přes to všechno nelze považovat vytvá- ření témat a práci v novém informačním systému za snadnou záležitost. Nový vnitřní editor, vyvinutý pro tvorbu témat, je zásadně odlišný od textových editorů typu Microsoft Word a práce s ním je zejména zpočátku náročná. Od uživatelů běžných textových editorů totiž vyžaduje jiný pří- stup, než na jaký jsou zvyklí. Předtím než začnou vlastní práci, musí totiž dopředu promyslet logickou strukturu textu, vybrat jednotlivé objekty (sekce, seznam, tabul- ka, nadpis, odstavce, obrázky, výkres...) a ty potom naplnit textem.

O co je práce v novém editoru ze začátku náročnější, o to více možností nabízí při dalším využití: strukturovaný text zajistí stejnou formální úpravu oddílů zpracova- ných různými autory, umožní vzájemně zaměňovat úkoly mezi jednotlivými té- maty, vytvářet nová, srovnatelná témata. Tvůrcům témat se otvírá nebyvalá mož- nost vytvořit široké spektrum témat, ze kterého budou školy vybírat a sestavovat si zadání „na míru“.

Je třeba ocenit přístup spolupracovníků ze škol a garantů NÚV, kteří se zájmem a vysokým nasazením přistupují ke stu- diu nových aplikací a poctivě přemýšlejí o vývoji databáze témat daného oboru. Jestli se nakonec podaří cíle projektu NZZ_2 naplnit, bude to hlavní měrou je- jich zásluhou.

Dana Kočková
Hlavní manažerka projektu NZZ_2

PRÁCE TÝMŮ JE SLOŽITĚJŠÍ

Ve většině oborů budou letos závěreč- né zkoušky skládat žáci, kteří se už učili podle rámcových a školních vzdělávacích programů. To dává školám možnost vyučo- vat a zkoušet obor celý nebo si podle míst- ních podmínek vybrat určitou specializaci. Jednotné zadání proto musí být připe- řeno tak, aby bylo použitelné ve všech za- měřeních – znamená to, že autorské týmy musí navrhnout dostatečný počet témat.

Například autorský tým pro obor Prodavač, který pracuje pod vedením Hany Hušákové z NÚV, připravuje témata pro obor vzdělání podle RVP 66-51-H/01, který v sobě ukrývá deset zaměření. Úkolem týmu je vymezit, které teoretické a praktické odborné zna- losti a dovednosti v oboru jsou společné pro všechny prodavače bez ohledu na za- měření – ty pak budou součástí písemné a ústní zkoušky. Jde např. o ekonomiku, da- řovou evidenci či obchodní provoz. Písem- ná zkouška bude obsahovat i školní část, která je věnována zbožíznaštví. Škola si může z tohoto obsahového okruhu doplnit do tématu jednotného zadání dvě otázky na základě zaměření svého ŠVP. Například u prodavače smíšeného zboží je vhodné, aby jedna otázka byla zaměřena na potr-avinářský a druhá na nepotravinářský sorti- ment zboží. Zbožíznaštví bude také obsa- hem druhé otázky u ústní zkoušky. Přitom každá škola dostane k dispozici soubor cca 50 otázek ze zbožíznaštví, které si sama přiřadí k tématům podle potřeb svého za- měření. Autorský tým by rád tento soubor otázek ze zbožíznaštví v budoucnu dále

rozšiřoval, aby vyhovoval co největšímu počtu škol. U písemné zkoušky bude k dis- pozici celkem 8 témat, u ústní zkoušky 31 témat. Obsahem praktické zkoušky budou odborné dovednosti, které musí ovládat ka-ždý prodavač bez ohledu na své zaměření – například prodej zboží, odborná poraden- ská služba, práce na pokladně, balení zbo-ží. Praktická zkouška bude obsahovat cel- kem šest úkolů. Obsah některých z nich bude modifikován pro zaměření prodavač – motorová vozidla a prodavač – výrobce lahůdek. Celkem bude k dispozici pro pro- davače devět témat, která budou navržena tak, aby je mohla škola konkretizovat na každého svého žáka. I u praktické zkouš- ky je ponechán prostor pro školní část, do níž autorský tým doporučuje zařadit např. cizí jazyk se zaměřením na rozhovor při prodeji zboží.

Hana Hušáková

ZADÁNÍ ŠKOLÁM NA MÍRU

O novinkách v informačním systému nové závěrečné zkoušky jsme mluvili se zástupcem hlavní manažerky projektu Liborem Berným.

V projektu NZZ_2 se používá nový in- formační systém. Jaké novinky přináší pro učitele a ředitele, kteří s ním budou pracovat?

Cílem nového systému je vylepšit práci s jednotným zadáním, a to hlavně tu část, která je určená žákům. Jde o to, aby si ji školy mohly vytisknout a použít při zkouš- ce, aniž by musely připravovat nějaké dodatečné podklady. Proto rozšiřujeme výkresovou dokumentaci, zdokonalujeme obrázky, aby byly lépe čitelné a použitel- né i v menších rozlišeních. Dalším cílem je, aby bylo jednotné zadání přehledné a mělo jednoduchou strukturu, takže vizu- ální podoba bude vždy stejná. Neměly by se v jednom zadání používat odrážky a v druhém na stejném místě čísla.

Práce s informačním systémem se pro autorské týmy dost podstatně změnila. Je složitější i pro učitele, kteří ho bu- dou na školách využívat pro závěrečné zkoušky?

Pro učitele, kteří budou na školách po- užívat jednotné zadání při závěrečných zkouškách, není nový systém o nic slo- žitější než ten původní. Kdo se do něj přihlásí a vyplní tabulku o počtech žáků, získá stejně jako dříve jednotná zadání učebních oborů, které se na škole vyučují. **Databáze by měla nově umožňovat školám, aby si vygenerovaly vlastní za- daní. Jak to bude fungovat?**

Každá škola si bude vytvářet zadání na míru, a to je dost podstatná novinka. Vy- tváříme sice zadání pro 122 oborů vzdě- lání, ale řada z nich má různá zaměření, podle nichž jsou také koncipovány školní vzdělávací programy. Databáze tedy musí

obsahovat témata, z nichž si škola vy- bere podle svého zaměření. Když má třeba obor Malíř – la- kýrník a ŠVP je koncipován na zaměření malíř, tak si škola nebude vybírat témata, která souvisejí s lakýrníkem. Takže ředitel vybere vhodná témata a pak se vygeneruje písemná, ústní i praktická zkouška.

Databáze tedy musí nabízet dostatek témat, z nichž se zkoušky budou gene- rovat. Dosud tam ale tolik témat nebylo. Pro některé obory se zadání tvoří už od roku 2004, tam určitá rezerva existuje, v ji- ných oborech to ještě tak není. Navíc v pří- padě, že má obor různá zaměření, musí být databáze témat ještě rozsáhlejší, a na tom budou v tomto školním roce pracovat autorské týmy. Nepůjde ale jen o vytvoření nových témat, jde také o to, že se mění pojetí. Každé téma má být rozděleno na několik oblastí a ty pak na jednotlivé úkoly. Např. u automechanika je 6 oblastí, každá z nich obsahuje cca 10 úkolů, a ty se dají kombinovat. Díky tomu je možné sestavit z jednotlivých úkolů jako takových sklá- dácích kostiček nové téma. Vnitřní editor informačního systému je právě na toto pojetí nastaven.

Editori dost často říkají, že je pro ně těžké vytvořit další témata...

Ve skutečnosti ani není třeba, aby vytvářeli mnoho dalších té- mat, spíš jde o to, segmentovat je tak, aby se jednotlivé části daly přehazovat, aby téma bylo

rozděleno do menších celků. Od kantorů to vyžaduje, aby se odpoutali od pojetí, které se používalo v minulých letech, a to je ně- kdy těžké. To platí i u užších oborů s malým počtem žáků. U nich opravdu nelze done- konečna rozšiřovat počet témat, ale po- může segmentace. Když má škola v oboru Rybář třeba 12 žáků, tak na vygenerování písemných zkoušek není třeba mnoho té- mat, dá se vystačit s 30 až 40 „kostičkami“.

Jak se ale zaručí, aby zadání mělo sro- vatelnou úroveň ve všech školách?

Škola se musí řídit vyhláškou, kde je urče- no, kolik témat si pro kterou zkoušku musí vybrat. Navíc v písemné zkoušce má každý úkol určité bodové ohodnocení, takže učitelé musí provést takovou jejich kombinaci, aby dosáhli stanoveného minimálního po- čtu bodů. U praktické zkoušky je zase v jed- notném zadání určeno vybavení pracoviš- tě, což je také předpokladem určité úrovně. **Bude možné vygenerovat zadání také přímo na žáka?**

Chtěli bychom, aby to tak fungovalo a žáci mohli skládat zkoušky přímo na počítači. Předpokladem k tomu je ale dostatek těch „kostiček“, z nichž se zadání skládá. Na sestavení jednotlivých zadání bude v in- formačním systému algoritmus postavený na náhodném výběru a ten zaručí, aby zadání mělo potřebný počet bodů a aby laťka byla pořád stejná.

Zoja Franklová

JAK ZJISTIT, CO UMÍ ŽÁCI OBORŮ KATEGORIE E

Ve školním roce 2011/2012 se na školách už podruhé ověřovala jednotná zadání nejen pro obory vzdělání kategorie H, ale také kategorie E. Tyto obory navštěvují ve velké míře žáci se speciálními vzdělávací- mi potřebami a závěrečné zkoušky proto mají řadu specifíků.

Jednotné zadání pro obor kategorie E je méně náročné, než je tomu u oborů ka- tegorie H, má stručnější formu, používá jednodušší formulace a víc obrázků, aby byly otázky názornější. „Školy by se měly snažit učinit taková opatření, aby žáci mohli zkoušky udělat,“ myslí si ředitel SOU v Hubálově Miroslav Kolomazník, který je editorem jednotného zadání pro obor Opravářské práce. V písemné zkoušce je test, při kterém žáci zaškrtnávají jednu ze tří nabízených odpovědí. Také další části písemné zkoušky jsou postaveny tak, aby žáci své odpovědi nemuseli samostat- ně formulovat, ale aby šlo o doplňování,

dokreslování či vybírání správných řeše- ní. „Snažíme se, aby žáci neztroskotali zbytečně na písemné zkoušce, protože největší váhu má zkouška praktická. Úst- ní zkoušku žákům usnadňujeme tím, že současně s otázkou dostávají i osnovu, o čem mají mluvit,“ popisuje rozdíly Mi- roslav Kolomazník. Podobný pohled má i editorka jednotného zadání Zahradnické práce Bronislava Urbánková: „Závěrečné zkoušky jsou u nás nastaveny tak, aby je mohli udělat i žáci s mentálním posti- žením. Vycházíme z toho, že žák, který tímto oborem projde, by měl složit i závě- rečné zkoušky. V zaměstnání pak stejně bude dělat pomocné práce a nebude nikdy pracovat samostatně,“ dodává Bronislava Urbánková.

Rozdíl se v praxi může stírat

Ředitel SOU Hubálov Miroslav Kolomaz- ník ale není zastáncem přílišného snížení

úrovně závěrečných zkoušek a má ke svému názoru i konkrétní důvody. Jeho školu opou- štějí každoročně absolventi jak oboru kate- gorie H Opravář zemědělských strojů, tak oboru kategorie E Opravářské práce. V prů- myslovém kraji, kde se jeho škola nachází, zaměstnavatelé často hledají pracovníky na různé manuální činnosti i na pásovou výrobu a zajímá je hlavně, jestli mají výuční list. To absolventi Opravářských prací splňují, navíc mají i svářečský průkaz a řidičák. Takže za- městnavatel mnohdy ani nepostřehne, že jde o žáka oboru kategorie E a někdy po něm žádá věci, které neovládá. Celkově jsou ale s nimi dost spokojeni, oceňují jejich pracovi- tost, zájem o práci a fyzickou zdatnost. „Vlast- ně se v praxi rozdíl mezi absolventy oborů kategorie H a E může stírat,“ je přesvědčen Miroslav Kolomazník. Není to samozřejmě možné vždy a všude. Záleží na druhu posti- žení žáků a oboru, v němž se vzdělávají.

Zoja Franklová

CIZÍ JAZYK V JEDNOTNÉM ZADÁNÍ

Cizí jazyk je zatím nepříliš rozšířenou součástí jednotného zadání. Ve školním roce 2011/2012 byla zkouška z cizího jazyka zařazena do jednotného zadání osmi oborů vzdělání kategorie H.

Jsou to gastronomické obory Kuchař-číšník (Číšník-servírka, Kuchař, Kuchař-číšník pro pohostinství), Aranžér, Cukrář, Pekař, Kadeřník a Hodinář. Oproti loňskému roku přibýly 2 obory -Aranžér a Cukrář.

Zkouška z cizího jazyka je koncipována různorodě. Především odráží potřeby praktického užívání cizího jazyka v tom kterém

třech gastronomických oborech patří do praktické zkoušky. Výjimku tvoří obor Hodinář, ve kterém je cizí jazyk pojatý širěji a je součástí písemné i praktické zkoušky. V písemné zkoušce je koncipován jako test a v praktické zkoušce se cizí jazyk uplatňuje při zpracování samostatné odborné práce (konkrétně jde o překlad názvu tématu a jednotlivých kapitol práce).

oboru. Obsahuje úkoly vycházející z předpokládané komunikační situace a ve všech zadáních je zahrnuta odborná terminologie. Žák si může zvolit buď anglický, nebo německý jazyk. Cizí jazyk se také zařazuje do různých zkoušek - ve čtyřech oborech vzdělání je součástí písemné zkoušky (Aranžér, Cukrář, Pekař, Kadeřník), ve

opačně z cizího jazyka do českého, překlad úryvku z dopisu či výrazů řečové etikety (Aranžér, Cukrář, Kadeřník, Pekař). Ověřuje se uplatňování zdvořilostních výrazů v komunikaci, znalost odborné slovní zásoby, šíře obecné slovní zásoby, dovednost jí rozumět a používat atp. Celá písemná zkouška podle jednotného zadání trvá nejvýše 240 minut.

Struktura zkoušek z jazyků se liší

V písemné zkoušce má zadání pro cizí jazyk v každém z oborů odlišnou strukturu. Je konstruované např. jako test obsahující otázky s výběrem odpovědí (Hodinář) nebo může jít o úlohy na zařazování či doplňování slov (Aranžér, Cukrář), otázky s očekávanou odpovědí, překlad rozhovoru z českého jazyka nebo

Časové omezení jazykové části je pouze u oboru Hodinář (20 minut), v ostatních oborech není čas věnovaný cizímu jazyku zvláště vymezen. V praktické zkoušce se v gastronomických oborech ověřují jazykové kompetence žáků prostřednictvím samostatné odborné práce (SOP). Cizí jazyk se vyskytuje v písemné části SOP (1 strana formátu A4 textu zpracovaná v cizím jazyce), následně v ústním projevu při obhajobě výsledků SOP.

Jaká je náročnost v ověřování jazykových znalostí a dovedností žáků?

Dosažení jazykové kompetence žáků je ověřováno v úrovni A2+ podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, ale zadání se vyznačují nestejnou obtížností, třebaže všechna se přibližují dané úrovni nastavené RVP. Úroveň zpracovaných zadání odpovídá požadavkům budoucí praxe a současně je přiměřená aktuálním schopnostem žáků.

Zapojení cizího jazyka do jednotného zadání se vyvíjí – v některých oborech se hledají další formy, v jiných se podoba úkolů stabilizuje a zkvalitňuje. V budoucnosti se pravděpodobně projeví snaha o vytvoření společného vzoru zkoušky z cizího jazyka. Jako základ modelového příkladu by mohl posloužit obor Hodinář, ve kterém je zkouška pojata komplexněji. Zařazením cizího jazyka jak do písemné, tak praktické zkoušky se ověřují jazykové prostředky a řečové dovednosti žáků ve větším rozsahu.

Jitka Součková

POHLED ŠKOL, ZAMĚSTNAVATELŮ A EDITORŮ

Po skončení závěrečných zkoušek v červnu 2012 se k jednotným zadáním vyjadřovali pedagogové, zástupci zaměstnavatelů i editoři, kteří prováděli monitoring na školách. Jejich názory představují důležitou zpětnou vazbu, která se využívá pro tvorbu jednotných zadání v následujícím školním roce.

Školy se v naprosté většině shodnou, že jim jednotné zadání usnadňuje přípravu závěrečné zkoušky. Při písemných zkouškách byly téměř stoprocentně spokojeny jak s náročností tisku, tak s přípravou pomůcek a podkladů. Velmi se také snížil počet drobných chyb v zadáních praktické zkoušky, letos na chybu upozornilo jen 8 % škol, zatímco loni to bylo 37 % škol.

Podle dotazníkového šetření přijímá jednotné zadání pozitivně 94 % pedagogů, 90 % žáků, 86 % sociálních partnerů a 87 % zřizovatelů.

V posledních letech mají školy možnost zařadit do zadání zkoušky vlastní školní část. Ačkoliv se o potřebě této možnosti hodně mluvilo, využívá ji jen malá část škol – u písemných zkoušek 11 %, u praktických 17 % a u ústních se nevyužívá vůbec.

Některé školy zjistily, že nejsou dostatečně technicky vybavené, aby mohli jejich žáci skládat praktickou zkoušku podle jednotného zadání. Řešily to dvěma způsoby – buď žáci skládali zkoušku na pracovišti některé firmy (letos 19 % škol, loni to bylo 22 %), nebo se škola rozhodla doplnit své vybavení (33 %). Vzhledem k tomu, že se jednotná zadání rozšiřují i v oborech kategorie E, odpovídaly školy na otázku, zda musely u některých žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jednotné zadání upravit. Nejlépe v tomto ohledu obstálo zadání ústní zkoušky, kde to nebylo třeba vůbec, zadání písemné zkoušky bylo upraveno ve 2 procentech. Nejvíce potíží měli zřejmě žáci se zadáním praktické zkoušky - to se muselo upravit v 17 procentech škol. V průběhu června 2012 provedli editoři monitoring závěrečné zkoušky ve 126 školách. Zjistili přitom, že žáci u zkoušek prokazují nejlépe své praktické dovednosti, ústní i písemné vyjadřování jim dělá mnohem větší potíže, protože jejich komunikační dovednosti mají nízkou úroveň. Samostatná odborná práce byla ve školním roce 2011/2012 zařazena do praktické zkoušky osmi oborů. Školy, které je vyučují, zdůrazňovaly, že SOP dává

žákům možnost ukázat samostatnost, úroveň práce s informacemi i schopnost obhájit zvolené řešení. Ostatní školy se přesto většinou domnívají, že SOP není potřebná. Na rozdíl od odborníků z praxe, kteří navrhli, aby byla nově zařazena do dalších 20 zadání.

Tito zástupci zaměstnavatelů hodnotili především, zda zadání odpovídají požadavkům praxe v oboru. Kladně se vyjádřili u 82 % zadání v oborech vzdělání kategorie E a u 94 % zadání v oborech kategorie H. V ostatních případech vznesli drobnější připomínky a přišli s návrhy na doplnění nebo rozšíření některých obsahových okruhů. Velmi kladně hodnotili zařazení otázek ze světa práce a někteří dokonce doporučovali jejich rozšíření.

Zoja Franklová

Nová závěrečná zkouška 2

Magazín národního projektu MŠMT, který má na starosti NÚV, spolufinancuje ho Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR.

Vydavatel: NÚV, Weilova 1271/6, Praha 10

Redakce: Zoja Franklová; Alena Nová

Uzávěrka čísla: 10. 12. 2012

Grafika a sazba: Jan Velický